

UZASADNIENIE ODWOŁANIA od decyzji uoos budowy bloków 5 i 6 Elektrowni PGE Opole w Brzeziu

Strona tematyczna: <http://ste-silesia.org/ELO>

Wersja elektroniczna uzasadnienia: <http://ste-silesia.org/ELO/odwolanieGDOS.pdf>

Odwołanie z dnia 28 stycznia 2011: <http://ste-silesia.org/listy/RDOS20110128.pdf>

Poprzednie uwagi i wnioski stowarzyszenia w postępowaniu oos:

UWAGI I WNIOSKI 1 – 8 lipca 2010

– <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi.pdf>

UWAGI I WNIOSKI 2 – 11 września 2010

– <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi-2.pdf>

UWAGI I WNIOSKI 3 – 15 października 2010

– <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi-3.pdf>

UWAGI I WNIOSKI 4 - 19 grudnia 2010

– <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi-4.pdf>

UWAGI I WNIOSKI 5 – **02 stycznia 2011**

– <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi-5.pdf>

Tomasz Wollny

STE-Silesia.org

28 stycznia 2011 (poprawki: 1 lutego 2011)

1. Prace rozbiórkowe – punkt 2.1.5 i 2.1.6 decyzji środowiskowej , opinia PWIS z dnia 3 grudnia 2010.

Zgodnie z art. 3 ust.1 w połączeniu z art. 3 ust 3 pkt. 13 ustawy z dnia 27.04.2001r. o odpadach wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów jest podmiot, który świadczy usługę. W raporcie (rozdziały 1.9, 7.3, 9.9.1 (tabela 56 str. 264 raportu) oraz 20.4 wskazano, że przedsięwzięcie (zgodnie z ustawą oos rozumie się przez to zarówno budowę jak i rozbiórkę) polegające na budowie bloków 5 i 6 elektrowni będzie połączone z licznymi wyburzeniami, co spowoduje produkcję odpadów, w tym niebezpiecznych.

Zgodnie z decyzją, odpady niebezpieczne powstałe m.in. podczas prac rozbiórkowych należy magazynować w szczelnych pojemnikach ustawionych na utwardzonej nawierzchni (pkt. 2.1.6 decyzji). Tymczasem w raporcie środowiskowym, który był podstawą do wydania decyzji, jest zapis (rozdział 9.9.1, tabela 56, str. 264, uwaga 1) że odpad niebezpieczny o kodzie 17 02 04* (podkłady kolejowe impregnowane preparatem rakotwórczym kategorii 2 –

olejem kreozotowym nr CAS 90640-85-0) ma być składowany pod gołym niebem na placu utwardzonym a dodatkowo zamierza się ten odpad niebezpieczny stosować jako materiał budowlany przy budowie nowych linii kolejowych na terenie elektrowni.

Oznacza to, że Inwestor zamierza gospodarować odpady niezgodnie z przeznaczeniem. Elektrownia Opole była budowana przed wejściem Polski do UE. W tym okresie stosowano do impregnacji podkładów kolejowych **olej kreozotowy o kodzie 90640-85-0**, który zgodnie z ustawą¹ z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw oraz rozporządzeniem² Komisji Europejskiej nr 552/2009 z dnia 22 czerwca 2009 r. są **zabronione w stosowaniu** a przedmioty kontaminowane tą substancją należy traktować jak odpady niebezpieczne.

Na stronach internetowych Inwestora poświęconej inwestycji są informacje o przeprowadzeniu przetargów³ na prace rozbiórkowe. Jeden przetarg już się odbył w lipcu 2010 roku. W wyniku rezygnacji zwycięzcy lipcowego przetargu w listopadzie 2010 roku ogłoszono kolejny przetarg, przy czym jeden z warunków przetargu na wyburzenie 24 obiektów jest ich zakończenie do końca marca 2011 roku. W pytaniach i odpowiedziach na stronie⁴ poświęconej inwestycji zamieszczona jest następująca informacja:

Z czego wynika zmiana terminu zakończenia wyburzania starych fundamentów bloków 5 i 6 oraz chłodni kominowej 3? W informacji z 23 czerwca podano, że prace rozbiórkowe potrwać najdłużej do września 2009 roku, a miesiąc później podano, że zgodnie z harmonogramem, do końca października 2009.

Podany październikowy termin zakończenia jest terminem zgodnym z umową. Wykonawca nieco zbyt optymistycznie na początku prac oszacował ich stopień trudności i poinformował nas o możliwości skrócenia czasu. Wykonawca wprowadził dodatkowe maszyny i prace prowadzone są całodobowo, tak więc nie ma zagrożenia ww. terminu.

W związku z tym nasze stowarzyszenie uznaje, że **punkty 2.1.5 i 2.1.6 decyzji są zbyt ogólnie określone a przez to nieprecyzyjne**, gdyż postępowanie Inwestora sugeruje, iż nie uznaje on prac rozbiórkowych czy wyburzeniowych jako integralnej części „przedsięwzięcia”, mimo dosyć jasnych zapisów w raporcie środowiskowym oraz w myśl definicji z art. 3 ust 1 pkt. 13 uoos. Powstaje pytanie, czy prace rozbiórkowe zostałyby wykonane **przed** wydaniem decyzji, gdyby zwycięzca przetargu w lipcu 2010 roku nie zrezygnował z jego realizacji?

¹ [Dz.U. 2009 nr 20 poz. 106](#)

² [Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 552/2009](#) z dnia 22 czerwca 2009 r. zmieniające rozporządzenie nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) w odniesieniu do załącznika XVII

³ <http://nowebloki.elopole.bot.pl/?p=842>

⁴ http://nowebloki.elopole.bot.pl/?page_id=166 pytanie nr 9

W tym miejscu kwestionujemy opinię⁵ („bez uwag”) Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 3 grudnia 2010 dla inwestycji, gdyż całkowicie pominięto fakt nieprawidłowej gospodarki odpadami niebezpiecznymi z prac rozbiórkowych (podkłady kolejowe) oraz niezgodnego z prawem krajowym i unijnym (REACH) wykorzystaniem starych podkładów do budowy nowych linii kolejowych i bocznic. Działania te (nieprawidłowe składowanie, wykorzystanie, brak określenia warunków dla odbioru tych odpadów przed firmy mające odpowiednie zezwolenia) stwarza istotne zagrożenia dla środowiska. Zgodnie z art. 3 ustawy o odpadach generalnie to właściciel nieruchomości jest posiadaczem odpadów, które są na jego terenie. Jednakże w przypadku zlecenia prac budowlanych to firma rozbiórkowa jest wytwórcą odpadów a tym samym na tej firmie ciąży obowiązek ich zagospodarowania zgodnie z przepisami. Brak reakcji Inspektora Sanitarnego na zapisy w raporcie (rozdział 9.9.1, tabela 56, str. 264, uwaga 1) a także zbyt ogólny zapis w decyzji środowiskowej może spowodować, że odpady niebezpieczne o kodzie 170204* trafiłyby do wykorzystania (utylicacji) poza instalacjami a tym samym poza bilans odpadowy. Rakotwórcze substancje mogłyby trafić do wód gruntowych lub w wyniku spalania do atmosfery. Firmy budowlane powinny mieć też zatwierdzony Program Gospodarowania Odpadami Niebezpiecznymi, nie wiadomo, czy firmy startujące w przetargu na prace rozbiórkowe mają wiedzę o ilości i kodach odpadów niebezpiecznych, jakie będą musiały zutylizować we własnym zakresie.

Dodatkowo wątpliwości budzi fakt zakwalifikowania tłucznia z 2,5-kilometrowego nasypu kolejowego jako odpadu innego niż niebezpieczne. Zgodnie z rozporządzeniem⁶ Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami odpad o kodzie 17 05 08 (tłuczeń kolejowy) może być wykorzystany do budowy składowisk lub do utwardzania terenu, jeżeli zgodnie z art. 29 ustawy prawo wodne nie spowoduje to ingerencji w powierzchniowe stosunki wodne, w tym emisji substancji do tych wód.

Warunkiem do takiego wykorzystania, zgodnego z art. 29 ustawy prawo wodne jest stwierdzenie zgodnie z rozporządzeniem⁷ Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (w wyniku decyzji administracyjnej lub testu zgodności), czy tłuczeń kolejowy należy do odpadu innego niż niebezpieczny 17 05 08 czy też jednak stanowi odpad niebezpieczny 17 05 07*. Z uwagi na fakt, że na tłuczniu położone były podkłady kolejowe, które należy zakwalifikować jako odpad niebezpieczny, istniały przesłanki, by przeprowadzić test zgodności dla tłucznia kolejowego, by ponad wszelką wątpliwość wykluczyć jego negatywny wpływ na środowisko w przypadku dalszego wykorzystania jako materiał budowlany.

Tych zapisów brakuje zarówno w raporcie środowiskowym, jak i nie zostały one dostrzeżone w opinii PZIS ani też ujęte w decyzji środowiskowej RDOŚ z dnia 30 grudnia 2010 roku.

⁵ Sygn. NZ/JW.-4325-30/09, <http://ste-silesia.org/ELO/PPIS/> folia 1-3

⁶ [Dz.U. 2006 nr 49 poz. 356](#)

⁷ [Dz.U. 2004 nr 128 poz. 1347](#)

2. Gospodarowanie odpadami poprocesowymi (UPS) – punkty 2.2.21.3 oraz 2.2.22 decyzji środowiskowej

Nasze wątpliwości budzą zapisy decyzji środowiskowej regulującej gospodarkę odpadami poprocesowymi. Energetyka węglowa, wykorzystująca paliwo stałe (węgiel kamienny) produkuje duże ilości odpadów stałych wynikających z zawartości frakcji popiołowej w paliwie oraz wymogom odsiarczania spalin z wykorzystaniem kamienia wapiennego (zamiana węglanu wapnia na siarczan wapnia – gips):

a) **odpady gipsowe (10 01 05):** na stronie 27 raportu (rozdział 1.9) wskazano, że produkcja gipsu będzie wynosić 158 tys. ton rocznie, z czego 16 tys. ton nie uzyska statusu produktu do produkcji płyt gipsowo kartonowych czy zapraw gipsowych i tym samym będzie traktowany jako odpad. W decyzji środowiskowej jest lakoniczny zapis w punkcie 2.2.22, żeby powstały w trakcie produkcji gips wykorzystywać w sposób opisany w punktach 2.2.22.1 oraz 2.22.22.2.

Brak jednak wytycznych do postępowania z 16 tys. ton gipsu, który nie uzyska statutu produktu ubocznego. W raporcie w tabeli 66 na stronie 275 jest zapis, że odpad o kodzie 100105 zamierza się odzyskiwać w procesie R14. Zgodnie z rozporządzeniem⁸ Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami odpad o kodzie 100105 może być wykorzystany **jedynie** jako podsadzka w podziemnych technikach górniczych. W piśmie⁹ Głównego Instytutu Górniczego z 27 maja 2010 roku analizowano jedynie przydatność popiołów paleniskowych 100102 z elektrowni do wykorzystania w podziemnych technikach górniczych, brak jednak analizy dla odpadów gipsowych.

Generalnie wg naszego stowarzyszenia w decyzji środowiskowej powinien znaleźć się zapis o obowiązku zgłoszenia gipsu syntetycznego wyprodukowanego w instalacji odsiarczania (IOS) nowych bloków elektrowni do REACH zgodnie rozporządzeniem nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. Zwracamy w tym miejscu uwagę, że gips z instalacji odsiarczania nie będzie składał się jedynie z wody, mączki kamienia wapiennego oraz siarki z dwutlenku siarki w spalinach, ale także z popiołu lotnego, gdyż odpylacz elektrostatyczny (elektrofiltr) będzie miał skuteczność odpylania do 30 mg/Nm³ a spaliny oczyszczone mają mieć stopień odpylenia nie gorszy od 10 mg/Nm³. Zgodnie z danymi na stronie¹⁰ 26 Aneksu-2 w ciągu godziny z jednego bloku będzie emitowanych 2166144 Nm³ spalin suchych, co daje nam dodatkową emisję pyłu w gipsie na poziomie 86,64 kg/h lub 693,2 tony rocznie. Frakcja pyłu w gipsie będzie miała wpływ na jego jakość, w tym na testy wymywalności. W decyzji brak jest uzgodnienia, jak należy postępować z odpadami gipsowymi, w tym wskazania miejsca ich składowania lub dozwolonej formy odzysku.

⁸ [Dz.U. 2006 nr 49 poz. 356](#)

⁹ <http://ste-silesia.org/ELO/GIG20100527.pdf>

¹⁰ <http://ste-silesia.org/ELO --> /ANEKS-2/>

b) **popioły lotne z węgla (100102)** : Zgodnie z raportem środowiskowym (tabela 66 str. 275 oraz rozdział 1.9 str. 27) po wybudowaniu bloków 5 i 6 będzie produkowanych 550 tys. ton popiołów lotnych, przy czym statut odpadu będzie miało 260 tys. ton. Ta ilość (45% wszystkich popiołów lotnych) będzie zagospodarowana zgodnie z punktem 2.2.21.3 decyzji środowiskowej jako materiał wypełniający w podsadzkach górniczych i rekultywacjach wyrobisk poeksploatacyjnych a w przypadku braku możliwości jego zagospodarowania będzie unieszkodliwiona poprzez składowanie. W wyjaśnieniach¹¹ Inwestora do naszych uwag i wniosków z sierpnia 2010 roku przytoczono wyniki „**prognozy odbioru i zagospodarowania zwiększonej ilości UPS z Elektrowni Opole**” przygotowanej przez firmę EPO Sp. z o.o. oraz Polskiej Unii UPS a w nich plany dotyczące wyrobisk w Wierzbicy koło Wołczyzna, Graczach koło Niemodlina oraz Odra II i Groszowice w Opolu. Miejsca te zostały wymienione jako **potencjalne** sposoby zagospodarowania poprzez rekultywację; w przypadku Groszowic mowa jest o składowaniu **rezerwowym**. Mimo takich zastrzeżeń Inwestor nie ma zamiaru rezygnować z tych „potencjalnych metod utylizacji”. W „prognozie” są wyraźne wytyczne, w jaki sposób ma się z zamiarem rekultywować „tereny niekorzystnie przekształcone”.

Spółka EPO z o.o. jest spółką-**córką** Inwestora i zajmuje się obrotem, transportem oraz wykorzystaniem UPS z elektrowni. Na stronie internetowej¹² tej spółki przedstawione są zdjęcia oraz opis prac rekultywacyjnych. W Wierzbicy wykorzystano 17 tys. ton zagęszczonego żużla (wg raportu akurat ten odpad powinien być w całości wykorzystany do produkcji mieszanek betonowych a nie prac rekultywacyjnych) a prace w Graczach mają się zakończyć w roku 2015. Oznacza to, że

a) wbrew temu, co twierdzi Inwestor, UPS nie jest okazjonalnie ale stale wykorzystywany do prac rekultywacyjnych,

b) można przypuszczać, że po wypełnieniu wyrobiska w Graczach kolejnym miejscem „rekultywacji” będzie teren wyrobisk w Opolu.

Ilości odpadu 100102 (tj.ćwierć miliona ton rocznie) niespełniających normy dla materiałów budowlanych czy cementu stwarzają uzasadnione obawy, że spółka EPO zacznie „upiększać zdegradowane i zdewastowane” wyrobiska w Opolu. Inaczej, niż może było to w Wierzbicy czy Graczach, opolskie kamionki mają duże walory krajobrazowe oraz przyrodnicze, które spowodowały do zaliczenia ich w studium¹³ uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w Opolu jako ostoje fauny („Odra II”, „Groszowice”) lub projektowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe („Groszowice”). Całe Opole położone jest na terenie zbiornika wód podziemnych GZWP 333 Opole-Zawadzkie, wyrobisko w Groszowicach ma przebiec („Kamionka”) do tego zbiornika, które spowodowało zalanie wyrobiska.

¹¹ <http://ste-silesia.org/ELO> --> [PGE Wyjaśnienia 1]

¹² <http://www.epo.com.pl/web.n4?go=1843> oraz <http://www.epo.com.pl/web.n4?go=1857>

¹³ <http://ste-silesia.org/ELO> --> /STUDIUM/ , Mapa terenów cennych przyrodniczo: <http://bu.um.opole.pl/images/stories/GRAFIKA/2010/Studium2010/3maly.jpg>

W wyrobiskach występują liczne gatunki nietoperzy, które tam mają zimowiska, świergotek polny a także rzadka roślina lepiężnik biały. W części północnej terenu należącego do Inwestora przy wyrobisku Groszowice, który aktualnie jest użytkowany jako plantacja wierzby energetycznej, planowany jest użytek ekologiczny „łąki w Nowej Wsi Królewskiej”, gdzie ochroną zamierza się objąć bardzo rzadkie torfowiska typu alkalicznego. Torfowiska te wymagają ochrony czynnej, gdyż kilka gatunków roślin zapisanych¹⁴ w „Czerwonej księdze roślin Województwa Opolskiego” są wypierane przez zakrzaczenia (plantację wierzby) przegrywając walkę o światło. Na przygotowanym materiale¹⁵ zdjęciowym widać, że kwatery A i kwatery B składowiska awaryjnego Groszowice pokrywa się z terenem planowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Groszowice a teren plantacji wierzby energetycznej jest tożsamy z terenem cennych torfowisk alkalicznych na łąkach w Nowej Wsi Królewskiej.

Z tego powodu odrzucenie naszego wniosku przez Inwestora o rezygnację ze składowania UPS w tych miejscach a także zapis w decyzji w punkcie 2.2.21.3 zezwalający na rekultywację popiołów lotnych bez wyłączenia w/w wyrobisk spowoduje negatywny wpływ na środowisko, gdyż trwale zniszczy walory przyrodnicze tych miejsc, zarówno pod względem krajobrazowym jak i botanicznym czy jako ostoi ptaków i nietoperzy.

W raporcie na stronie 272 (tabela62) przedstawiono testy wymywalności dla popiołów lotnych z elektrowni Opole. Wartości oznaczenia (mg/l) sugerują, że jest to tzw. test perkolatowy a nie test podstawowy i pomocniczy (mg/kg s.m.) znany z załącznika 3 do rozporządzenia¹⁶ Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu. Graniczne wielkości eluatu dla odpadów obojętnych wyliczone są zarówno dla testu typu DS-4 (podstawowy i pomocniczy) jak i perkolatowego w punkcie 2.1.2.1 załącznika do decyzji¹⁷ Rady nr 2003/33, na którym bazuje rozporządzenie krajowe. Porównanie wielkości granicznych wielkości wymywalności dla chromu całkowitego z decyzji Rady (maks. 0,1 mg/l) oraz z danymi z tabeli 62 raportu (0,15 mg/l) oraz z pisma¹⁸ GIG z 27 maja 2010 roku (0,17 mg/l) wskazuje, że popiołów lotnych z elektrowni o kodzie 100102 nie powinno się dopuszczać do składowania na składowiskach dla odpadów obojętnych. Zgodnie z punktem 1 tabeli z załącznika nr 1 rozporządzenia¹⁹ Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami odpad o kodzie 100102 nie pochodzący z palenisk fluidalnych można składować poza instalacjami (wykorzystywać do rekultywacji terenów niekorzystnie przekształconych jako R14) tylko wtedy, gdy istnieje naturalna bariera dolna i boczna zapobiegająca infiltracji wód gruntowych a najwyższy poziom wód podziemnych jest ponad metr poniżej najniższego poziomu składowanych odpadów. Te warunki **nie są spełnione dla składowiska**

¹⁴ <http://www.biologia.uni.opole.pl/show.php?id=52>

¹⁵ <http://ste-silesia.org/ELO/groszowice>

¹⁶ Dz.U. 2005 nr 186 poz. 1553

¹⁷ Decyzja Rady z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE

¹⁸ <http://ste-silesia.org/ELO/GIG20100527.pdf>

¹⁹ Dz.U. 2006 nr 49 poz. 356

„Groszowice”, gdyż jak już wspomniano, **zbiornik ten ma bezpośrednie połączenie ze zbiornikiem GZWP 333** i jest stale²⁰ zalany przebieciem, podobnie jak inne kamionki pomarglowe w Opolu i okolicach. Wyrobisko Odra II będzie zgodnie ze „studium” ale także z „wyjaśnieniami-1” inwestora w kontrolowany sposób zalane wodami GZWP 333 i przerobione na kąpielisko miejskie. Z tego powodu także to wyrobisko nie będzie odpowiednie dla składowania w nim popiołów lotnych. Trudno też mówić o tym wyrobisku jako o miejscu zdegradowanym czy niekorzystnie przekształconym.

Wg naszej oceny RDOS w Opolu nie tylko **nie powinien zezwolić w decyzji środowiskowej składowania popiołów lotnych na terenie miasta Opolu**, ale z urzędu powinien **wszczęć procedurę zamknięcia składowiska rezerwowego „Groszowice”** – gdyż dalsze składowanie popiołów lotnych metodą „emulgatową” topiąc je w wodzie może stanowić szkodę w środowisku z uwagi na zawartość chromu w tym popiele. Punkt 2.2.21.3 decyzji w połączeniu z wyjaśnieniami Inwestora i zapisami w raporcie stanowi o negatywnym (jakość wód podziemnych) wpływie na środowisko przedsięwzięcia. Wpływ ten można zminimalizować np. poprzez składowanie podziemne (R14) zgodnie z pismem GIG.

Jesteśmy też zdumieni oporem Inwestora w tej sprawie zważając na fakt, że elektrownia wystawiła²¹ na sprzedaż cały sporny teren (164 ha), łącznie ze składowiskiem rezerwowym „Groszowice”. W przypadku znalezienia kupca teren nie byłby dostępny dla Inwestora, wnioskujemy więc, że Inwestor dałby sobie radę z utrzymaniem procesu produkcyjnego w istniejących blokach bez tego składowiska.

3. Brak konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko – punkt III.1 decyzji

W decyzji środowiskowej w punkcie III.1 Organ wydający decyzję uznał, że Inwestor nie musi przeprowadzać ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie pozwolenia na budowę. Na stronie 95 decyzji Organ wyjaśnił powody takiej decyzji. Stwierdzono, m.in., że:

- a) rozwiązania techniczne przyjęte dla tzw. „pierwszego” projektu budowlanego będą identyczne jak rozwiązania stanowiące podstawę do opracowania raportu o oś
- b) łączne oddziaływanie (skumulowane) przedsięwzięcia nie spowoduje ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko, czym wypełnione są zapisy art. 82 ust. 2 o oś.

Wg Organu z trzech przesłanek art. 82 ust. 2 o oś jedna jest spełniona (art. 82 ust. 2 pkt 2 o oś – możliwa emisja skumulowana) a dwie nie są spełnione (art. 82 ust. 2 pkt 1 o oś – wystarczające dane oraz art. 82 ust. 2 pkt 3 o oś – oddziaływanie na NATURA 2000).

²⁰ Ortomapą zumi.pl : <http://www.zumi.pl/opole,Szukaj,17.9615216,50.6399168,2,4,namapie.html?>

²¹ Film reklamowy (52 MB) – <http://ste-silesia.org/ELO/groszowice.mpg>

Wg naszej oceny spełnione są wszystkie trzy przesłanki, by stwierdzić potrzebę przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Poniżej uzasadnienie.

Dla **art. 82 ust. 2 pkt 1** ooś – argument za przeprowadzeniem ponownej oceny oddziaływania na środowisko przedstawił paradoksalnie Organ na stronie 95 decyzji, punkt 1 trzeciej odnośnik: „*wszelkie istotne zmiany w stosunku do „pierwszego” pozwolenia na budowę będą skutkowały koniecznością uzyskania zmiany w decyzji o pozwoleniu na budowę a tym samym koniecznością dokonania zmiany decyzji ooś*”. **Zmiany te są wymuszone** przez zapisy w decyzji w punktach 2.2.23.1 oraz 2.2.23.3 ograniczające maksymalną emisję tlenków siarki i azotu do poziomu 100 mg/Nm³, o 1/3 **mniej niż planował Inwestor** (150 mg NO_x, SO₂/Nm³). Redukcja tlenków azotu przy trzymaniu się parametrów nadkrytycznych o jedną trzecią musi prowadzić do istotnych zmian w projekcie technicznym. Po jej realizacji Elektrownia Opole będzie pierwszą w kraju i jedną nielicznymi w Europie, która będzie musiała emitować poniżej 100mg/Nm³ tlenków azotu. Już z tego powodu (innowacyjność przedsięwzięcia) należy przeprowadzić ponowną ocenę oddziaływania, choćby po to, by sprawdzić, czy Inwestor jest w stanie bezpiecznie dotrzymać tej normy. Zwracamy tutaj uwagę na awizowany w dokumentach referencyjnych BREF/BAT problem „ammonia slip” (ucieczki nieprzereagowanego amoniaku) z instalacji odazotowania związany z faktem, że zaostrenie normy emisyjnej dla tlenków azotu powoduje zwiększenie dozowania mocznika/wody amoniakalnej w IOS. System SCR nie jest w stanie w 100% zredukować tlenki azotu, jego sprawność jest zależna m.in. od powierzchni czynnej katalizatora SCR, rodzaju reagenta (mocznik ma pewien poślizg związany z jego rozkładem do gazowego amoniaku), rodzaju wtrysku oraz stechiometrii jego dozowania. W prawie krajowym nie ma normy dla emisji amoniaku z elektrowni, z tego powodu operator elektrowni, mając wybór kłopotów z dotrzymaniem normy emisyjnej dla tlenków azotu a przedozowaniem amoniaku wybierze zawsze to drugie rozwiązanie, mimo że dla środowiska nie jest to rozwiązanie najlepsze.

W „wyjaśnieniach-1” (str. 24) Inwestora była wskazana ilość planowanej emisji amoniaku: 2ppmv lub 1,54 mg NH₃/Nm³. Wskazano też, że BAT dopuszcza te emisje na poziomie 5 mg NH₃/Nm³. Zwiększenie emisji amoniaku o 1 mg NH₃/Nm³ oznacza realny wzrost emisji o 32,5 tony amoniaku rocznie. Z tego powodu bardzo ważna jest kontrola rzeczywistych emisji, która będzie możliwa dopiero po przedłożeniu pełnego projektu budowlanego. Zwracamy też uwagę, że o ile w punkcie II 1.2 decyzji nałożono na inwestora nakaz monitoringu poziomu amoniaku, to nie wyznaczono dla niego w decyzji normy granicznej, przez co nie wiadomo tak naprawdę, jaki byłby cel tego monitoringu.

Inwestor w „wyjaśnieniach-2” (str. 18-20) obszernie uzasadnił swój wniosek o rezygnację z przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Generalnie chodzi o zabezpieczenie dla Generalnego Realizatora Inwestycji przed ryzykiem zamrożenia prac projektowych z powodu braków formalnych. Jest to zrozumiałe, tym niemniej istniejące w prawie polskim „dwustopniowe” pozwolenie środowiskowe (uooś oraz ooś na etapie pozwolenia budowlanego) wychodzi naprzeciw woli inwestora, gdyż pozwala określić z grubsza ramy oceny oddziaływania inwestycji na środowisko i pozwala na ich

uszczegółowienie w późniejszym etapie pozwolenia na budowę, pod warunkiem, że wyznaczone w pierwszej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zostaną dotrzymane.

Z wyjaśnień Inwestora wynika, że bardzo wiele zależy od Generalnego Realizatora Inwestycji (GRI), to on wnosi do przedsięwzięcia swoją technologię i rozwiązania techniczne, on też tak naprawdę przejmuje odpowiedzialność za realną wielkość emisji. Z tego powodu wydanie ostatecznej decyzji środowiskowej dla projektu pierwotnego, gdy z całą pewnością nie będzie on realizowany i gdy został już zmieniony przez zapisy w decyzji jest wg naszej oceny niedopuszczalne, bo przecież nie wiemy, czy GRI nie zechce zmienić np. systemu oczyszczania ze względu na optymalizację systemu.

Dla **art. 82 ust. 2 pkt 3** oś – Wszystkie duże rzeki w Polsce, przepływają przez lub są terenami NATURA 2000, także Odra (np. OSO Grądy Odrzańskie). W punkcie 9 naszych UWAG i WNIOSKOW-3 zwracaliśmy uwagę na **zakaz pogarszania** stanu chemicznego i biologicznego naturalnych wód śródlądowych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Chodzi szczególnie o dopuszczalny poziom zawartości rtęci w biotach lub w rybach. Wymogi te bardzo dokładnie opisaliśmy już w naszych uwagach, które w skrócie powtórzymy poniżej. W odpowiedzi Inwestor przyznał („Wyjaśnienia-3” str.12), że **badania zawartości rtęci w biotach Odry nie były prowadzone, brak też danych o stężeniu rtęci w wodzie płynącej**. Tym samym nie można stwierdzić, czy rzeka Odra ma dobry stan chemiczny i biologiczny, założenia Inwestora, że tak właśnie jest, jest niczym niepodpartym twierdzeniem. Przy braku dobrego stanu chemicznego i biologicznego istnieje wspomniany już zakaz pogarszania; zakaz ten związany jest z generalną zasadą poprawy stanu wód śródlądowych Europy do roku 2015, zapisany w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW). Dla rtęci w Odrze istnieje wysokie prawdopodobieństwo negatywnej jej koncentracji z powodu emisji skumulowanej z elektrowni węglowych położonych w górze rzeki, tj. elektrowni Blachownia w Kędzierzynie oraz elektrowni w Dzieńmarowicach (Dětmarovice) w Kraju Morawsko-Śląskim w Czechach. Do rzeki Odry poprzez rzekę Kłodnicę następuje też zrzut wód kopalnianych, niosących z sobą ładunek soli i rtęci. Wiemy też, że Organ wydający decyzję proceduje aktualnie ocenę oddziaływania na środowisko **powiększenia mocy elektrowni Blachownia przez PKE Tauron/KGHM o kolejne 900 MW w technologii węglowej**. Oznacza to dalsze zwiększenie emisji rtęci ze ściekami technologicznymi do Odry i możliwe zwiększenie zawartości rtęci w biotach.

Inwestor z swoich wyjaśnieniach („Wyjaśnienia-3” – str. 12-15, w tym „Analiza wpływu odprowadzania ścieków z rozbudowanej elektrowni do rzeki Odry w zakresie zawartości rtęci „) przyznał także, że stosowane przez niego metody analityczne pomiaru rtęci w ściekach są mniej dokładne, niż wynikałoby to z potrzeb RDW oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej (zwanej dalej „RDW- Substancje Priorytetowe”). Sama granica błędu urządzenia (0,001mg/l Hg) może powodować przy dużej ilości ścieków różnice w kg rtęci emitowanej do rzeki rocznie. Także metody pomiarowe WIOS (0,5 µg Hg/l) są

nieadekwatne dla norm, jakie wymaga RDW i RDW- Substancje Priorytetowe, tj. maks. 0,07 µg Hg/l.

Rozwinięcie problematyki rtęci w wodach śródlądowych (zgodnie z naszymi UWAGAMI i WNIOSKAMI - 3:

Punkt 9 naszych UWAG i WNIOSKOW poświęcony był w całości hydroekologii oraz zagadnieniom prawa wodnego.

Analizowaliśmy następujące akty prawne:

- a) Ramowa dyrektywa wodna 2000/60/WE²² (w skrócie RDW) (implementowana do prawa krajowego w latach 2001-2005)
- b) Dyrektywa „substancje priorytetowe” 2008/105/WE²³ (powinna być implementowana do 13 stycznia 2009 roku)
- c) Komunikat²⁴: Strategia wspólnoty w zakresie rtęci KOM (2005) 20 końcowa

RDW oraz dyrektywa 2008/105/WE w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej nie ustanawia nowych granicznych norm emisyjnych dla instalacji przemysłowych, w tym dla elektrowni węglowych. Ustala za to **normy środowiskowe dla środowiska wodnego, są to więc przepisy „imisyjne” określające „wartości odniesienia”** dla ekosystemów wodnych jako całości i ustanawiające cele dla ograniczenia 20 „substancji priorytetowych” , szczególnie toksycznych dla środowiska wodnego.

Prawnie cele te są określone w następujący sposób:

- RDW zobowiązuje kraje członkowskie do osiągnięcia „dobrego stanu wód”²⁵ najpóźniej do roku 2015. W przypadku wód powierzchniowych oznacza to osiągnięcie **dobrego stanu chemicznego** oraz **dobrego stanu ekologicznego** (art. 4 ust 1 RDW). Jedynie dla zmienionych w dużym stopniu wód oraz zbiorników sztucznych określone są mniej rygorystyczne cele – wystarczy osiągnąć dobry ekologiczny potencjał (art. 4 ust.1 lit. a) iii) RDW). Wyjątkowo można wnioskować o przedłużenie terminu do roku 2027 (art. 4 ust 4 RDW).
- Następnie RDW zobowiązuje wszystkie kraje członkowskie do podjęcia wszelkich możliwych środków by zapobiec pogorszeniu się stanu systemów wodnych (**zakaz pogarszania** art. 4 ust 1 lit a) ii) RDW).
- Trzeci cel dotyczy stopniowej redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez „**substancje priorytetowe**” i zakończenie lub stopniowe zaniechanie emisji, dopływu

²² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:05:32000L0060:PL:PDF>

²³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0084:0097:PL:PDF>

²⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0020:FIN:PL:PDF>

²⁵ Więcej o pojęciu „dobry stan wód” na stronach KZGW: <http://www.kzgw.gov.pl/Ramowa-Dyrektywa-Wodna-Plany-gospodarowania-wodami.html>

lub strat spowodowanych przez te substancje (art. 4 ust 1 lit a) iv) oraz art. 16 ust 1 i 8 RDW).

- Oprócz tego jest też nałożony kolejny „**warunek kombinowany**”: niezależnie od aktualnego stanu wód zobowiązuje się kraje członkowskie dla emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych do roku 2012 do stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) lub w przypadku emisji niezorganizowanej do stosowania najlepszych europejskich praktyk środowiskowych.

Wszystkie wymienione cele stawiają wymagania na substancję priorytetową jaką jest rtęć. Rtęć jest:

- Substancją priorytetową wymienioną w dyrektywie 2008/105/WE
- Zalicza się do celów określonych w „phasing-out” art. 4 ust 1 lit a) iv) RDW
- Zalicza się do obowiązku redukcji substancji priorytetowych art. 4 ust 1 lit a) iv) RDW
- Jest substancją niebezpieczną w myśl załącznika I listy I nr 5 dyrektywy 2006/11/WE
- Cel osiągnięcia dobrego stanu chemicznego wg art. 2 nr 24, art. 10 ust 2 lit c) i załącznika IX RDW
- Zakwalifikowana jako substancja specyficzna wg załącznika VIII nr 7 RDW
- Cel osiągnięcia dobrego celu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego wg art. 4 ust 1 lit a) ii) i iii), art. 2 nr 23 i 24 RDW oraz załącznika V nr 1 RDW
- Podpada pod „**zakaz pogarszania**” wg art. 4 ust. 1 lit. a) i) RDW
- Substancja zanieczyszczająca wg dyrektywy IPPC 2010/75/WE (załącznik II) do uwzględnienia zarówno dla emisji do powietrza, jak i do wód.

Normy środowiskowe nie naruszają wspomnianych w wyjaśnieniach PGE z 23 września norm emisyjnych. Dyrektywa IPPC (2010/75/WE, uchwalona²⁶ w dniu 24 listopada 2010 roku) kumuluje powiązania pomiędzy udzieleniem decyzji środowiskowej a wypełnieniem licznych norm emisyjnych i środowiskowych. „Warunek kombinowany” z art. 10 RDW nie narusza norm emisyjnych, stwierdza jednak, że normy środowiskowe powinny być wypełnione niezależnie od aktualnego stanu środowiska („nie można śmieć tylko dlatego, że już jest brudno”). Z drugiej strony wypełnienie norm emisyjnych nie oznacza zwolnienie emitenta z odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego. **Jeżeli mimo wypełniania norm emisyjnych stan środowiska nadal jest niezadawalający, należy przedsięwziąć dalej idące środki zaradcze** (art. 10 IPPC 2008/1/WE, art. 18 IPPC 2010/75/WE, art. 10 ust 3 RDW).

Wyraźnie wymienia RDW możliwość sprawdzenia istniejących pozwoleń lub ich aktualizacji (art. 11 ust 3 lit. g) i h) RDW). **Jest też możliwe, że zezwolenia na zrzut ścieków w ogóle nie zostaną wydane, jeżeli tylko w ten sposób możliwe będzie osiągnięcie celów dyrektywy wodnych** (dobrego stanu wód).

Raport środowiskowy ani „Wyjaśnienia-3” Inwestora nie odpowiada na pytanie, czy rzeka Odra jako ekosystem jest w **dobrym stanie chemicznym oraz ekologicznym**, gdyż w

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:PL:PDF>

wyjaśnieniach PGE przyznało, że WIOS takich badań nie prowadził. Nie chodzi tutaj tylko o ilość rtęci w kubiku czy litrze wody surowej, a o **zawartość rtęci w detrytusie** (osadach dennych rzeki) oraz **biotach** (organizmach żywych, szczególnie ryb drapieżnych) (podstawa art. 2 nr 35, art. 16 ust 7 RDW).

Dobry stan wód powinien być oznaczany raczej poprzez obciążenie substancjami szkodliwymi biot oraz osadów dennych niż zawartości rtęci w wodzie, przynajmniej takie stanowisko preferuje²⁷ Komisja Europejska.

Dyrektywa RDW „substancje priorytetowe” 2008/105/EU nakłada na podstawie art. 16 ust 7 i 8 RDW na 33 substancje normy środowiskowe. Są one podzielone na przeciętne koncentracje roczne (art. 3 ust 1 2008/105/EU w połączeniu z załącznikiem I tej dyrektywy) dla ochrony przed działaniami chronicznymi i skumulowanymi oraz koncentracje maksymalne dla ochrony przed działaniami krótkoterminowymi i ekotoksykologicznymi.

Normy dla wartości rtęci w środowisku wodnym wynoszą:

- Dla **wody wartość średnia 0,05 µg/l**, maksymalna 0,07 µg/l
- lub
- Dla **biotopu wodnego** (biomasa ryb, roślin, osady denne) **20 µg/kg**

W dyrektywie tej są określone normy dla rtęci dla wód powierzchniowych a tym samym został też uruchomiony termin „phasing-out” wg art. 16 ust 6 zd.1 RDW. Cele der „phasing-out” dla emisji rtęci muszą zostać spełnione do roku 2028.

Normy te są dla rtęci **dużo surowsze** niż wcześniejsze normy dla ochrony wód (dyrektywa 84/156/EWG: 300 do 1000 µg/l) oraz surowsze niż dla dyrektywy dla wody pitnej (98/83/EU: 1 µg/l).

Są też surowsze niż aktualne, podane w wyjaśnieniach przez PGE koncentracje rtęci w ściekach²⁸ (0,001-0,002 mg/l, str. 8 wyjaśnień z 23 września 2010).

Wyliczenia w „Wyjaśnieniach” ze strony 9 wskazują, że aktualnie ładunek rtęci w ściekach wynosi **0,23 kg/rocznie** a po wybudowaniu bloków 5 i 6 wynosić będzie 0,60 kg rocznie.

Dane te mają się nijak do danych E-PRTR²⁹ dla Elektrowni Opole, wg których emisja rtęci do wód w roku 2007 wyniosła **3,42 kg**. Wynika to ze wspomnianego błędu obliczeniowego aparatury pomiarowej, która nie jest przygotowana na aż tak dokładne pomiary.

Wartości dla biota są aktualnie wielokrotnie przekroczone (dla Odry najprawdopodobniej między 150-350 µg Hg/kg świeżej masy ryb) dlatego dla Elektrowni należy sprawdzić:

²⁷ http://ec.europa.eu/environment/water/water-dangersub/pdf/sec_2006_947_en.pdf str. 60 (aneks 7)

²⁸ mg = 1000 µg

²⁹ <http://prtr.ec.europa.eu/> rekord dla ELO na rok 2007-2008:

<http://prtr.ec.europa.eu/PopupFacilityDetails.aspx?FacilityReportId=121096> (przypis 6)

- Jaka aktualnie jest zawartość rtęci w Odrze (punkt pomiarowy w Groszowicach do tego się nie nadaje, należy sprawdzić stan Odry poniżej Elektrowni)
- Czy budowa nowych bloków nie spowoduje „pogorszenia się” stanu wody pod tym względem.
- Jaki jest aktualnie i będzie w przyszłości ładunek rtęci do Odry (w kg/rok)
- Jaki jest przypuszczalnie opad rtęci na tereny zlewni Małej Panwi z emisją zorganizowaną i niezorganizowaną.

Bez tych danych raport środowiskowy nie odpowie na pytanie, czy inwestycja w bloki 5 i 6 pozwoli zachować „dobry stan wód” Odry oraz czy nie zachodzi złamanie zasady „zakazu pogarszania” dobrego stanu ekologicznego rzeki do roku 2015.

Wnioski :

Raport oraz uzasadnienie decyzji wykazuje liczne braki w wyjaśnieniu, czy inwestycja budowy bloków 5 i 6 jest zgodna z celami polityki europejskiej wyrażona w:

- Dyrektywie 2000/60/EU (RDW)
- Dyrektywie 2008/105/EU (poziom rtęci w ekosystemie Odry)

W przypadku dyrektyw wodnych wypełnienie wymogów i norm środowiskowych może być dla zamierzenia inwestycyjnego trudne lub niemożliwe. Przykłady z Niemiec (Elektrownia Hamm, Elektrownia Lubmin) wskazują, że problematyka prawa wodnego może być przyczyną zawieszenia lub odmowy wydania decyzji środowiskowej dla elektrowni na węgiel kamienny.

Wg naszej oceny przesłanka z art. Dla art. 82 ust. 2 **pkt. 3** ooś zwalnająca od przeprowadzenia powtórnej oceny na środowisko z uwagi na brak jakichkolwiek danych nt ilości rtęci w wodzie, biotach i detrytusie Odry nie pozwala na wykluczenie negatywnego wpływu na środowisku obszarów NATURA 2000 leżących w środkowym i dolnym biegu rzeki Odry. Z tego względu kwestionujemy punkt III.1 decyzji, gdyż jego wykonanie nie wyklucza negatywnego, nieodwracalnego wpływu przedsięwzięcia na środowisko.

Zgodnie z art. 72a znowelizowanej³⁰ z roku 2010 ustawy ooś istnieje możliwość cesji (pierwszej) decyzji ooś na inny podmiot. Inwestor zamierza zlecić w wyniku przetargu innemu podmiotowi wykonanie inwestycji „pod klucz” przy zastosowaniu własnych rozwiązań konstrukcyjnych zwycięzcy przetargu. Z tego powodu wg naszej oceny powinno się wydać dwie decyzje środowiskowe: pierwszą dla Inwestora (PGE) u środowiskowych uwarunkowaniach zgody i drugą na etapie pozwolenia na budowę, o którą powinien wystąpić już zwycięzca przetargu przedstawiając własną, szczegółową dokumentację. Możliwość cesji decyzji z art. 72a pomiędzy Inwestorem a zwycięzcą przetargu bez udziału

³⁰ [Dz.U. 2010 nr 119 poz. 804](#)

społecznego powoduje, że sam proces inwestycyjny nie byłby zagrożony z powodów formalnych.

4. Bezpośrednie stosowanie europejskiego prawa wodnego w postępowaniu – stanowisko Organu na stronie 71 decyzji.

W uzasadnieniu Organu na stronie 71 decyzji (punkt 2) zostało stwierdzone, że nasze uwagi nie zasługują na uwzględnienie, gdyż RDW została wdrożona do ustawy prawo wodne. W dalszej części, stosując przepisy krajowe, Organ stwierdził, że zastosowanie techniki oczyszczania ścieków zaliczanej do BAT jest wystarczające, gdyż nie może być zastąpione inną, jeszcze lepszą techniką, która pozwoliłaby usunąć rtęć do poziomu docelowego wymaganego RDW.

W związku z tym nasze stowarzyszenie pragnie zauważyć, że ustawa prawo wodne było w **przebiegu ostatnich 6 lat** nowelizowane³¹ tylko raz, 4 marca 2010 roku. Nowelizacja ta implementowała do polskiego prawa jedną dyrektywę unijną tj. dyrektywę 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotyczącą zarządzania jakością wody w kąpieliskach. Tymczasem jak wspominaliśmy w naszych uwagach, RDW była nowelizowana³² m.in. przez dyrektywę RDW- „Substancje Priorytetowe” (2008/105/WE z 24 kwietnia 2009). W wyniku tej nowelizacji został wprowadzony do RDW nowy załącznik X „Substancje Priorytetowe”. Dyrektywa RDW „Substancje Priorytetowe”, więc także załącznik X do dyrektywy RDW 2000/60/WE powinna zostać implementowana do prawa krajowego (ustawy prawo wodne lub nowej ustawy) do dnia 13 stycznia 2009 roku.

Tak się jednak nie stało, dlatego nie zgadzając się ze stanowiskiem Organu ze strony 71 decyzji, chcemy złożyć **wniosek o bezpośrednie zastosowanie wykładni przepisów** unijnych w celu uchylecia decyzji w całości z **powodu braku określenia:**

- a) faktycznego stopnia oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wodne
- b) faktycznego stanu biologicznego i chemicznego rzeki Odry wraz z określeniem, czy w wyniku przedsięwzięcia nie nastąpi przesłanka do zastosowania „zakazu pogarszania”.
- c) wpływu przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 w środkowym i dolnym biegu rzeki
- d) ewentualnego wpływu skumulowanego z planowanymi i istniejącymi blokami energetycznymi w zlewni górnej i środkowej Odry powyżej Brzezia.
- e) **możliwego wpływu transgranicznego przedsięwzięcia**, w tym na stosunki wodne i stan środowiska w dolnym biegu Odry (Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry utworzony celem ochrony unikatowej w skali europejskiej fauny i flory rozlewisk Odry. Tworzy go Park

³¹ [Dz.U. 2010 nr 44 poz. 253](#)

³² Oprócz tego nowelizacji RDW dokonała dyrektyw 2008/32/WE oraz ważna dla tego postępowania dyrektywa 2009/31/WE (składowanie podziemne dwutlenku węgla).

Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry wraz z niemieckim Parkiem Narodowym Doliny Dolnej Odry (Nationalpark Unteres Odertal).

Wg naszej oceny spełnione są wszystkie przesłanki³³ do bezpośredniego zastosowania przepisu unijnego:

- upływ terminu implementacji (13 stycznia 2009),
- bezpośredni związek przepisów dyrektywy z przedmiotem uprawnień jednostki,
- precyzyjny i bezwarunkowy charakter przepisów dyrektywy.

Organ (RDOS w Opolu) stoi na straży ochrony środowiska w Polsce, w tym kontroli wpływu na środowisko przez podmioty z niego korzystające, m.in. poprzez wydawanie uzgodnień do decyzji o oś lub same decyzje. Nie ulega wątpliwości, że wbrew twierdzeniom Organu ze strony 71 decyzji termin implementacji dyrektywy 2008/105/WE RDW „Substancje Priorytetowe” upłynął ponad 2 lata temu a dyrektywa nie została wdrożona nowelizacją ustawy prawo wodne w dniu 4 marca 2010 roku. Nie było też żadnej innej nowelizacji prawa wodnego między rokiem 2010 a 2006. Związek dyrektywy z bieżącym postępowaniem bez oczywisty – Inwestor planuje jedno z największych przedsięwzięć tego typu w kraju, instalacja będzie produkowała ścieki, które będą trafiały do wód śródlądowych (naturalnych) i mogą zawierać substancje wymienione w załączniku X RDW, w tym rtęć. Załącznik X do znowelizowanej RDW dla rtęci jest bardzo precyzyjny: Normy dla wartości rtęci w środowisku wodnym wynoszą: dla **wody wartość średnia 0,05 µg/l**, maksymalna 0,07 µg/l lub dla **biotopu wodnego (biomasa ryb, roślin, osady denne) 20 µg/kg**. Określono też w dyrektywie pojęcia dobry stan wód i wyznaczono datę graniczną dla wypełniania tego warunku (rok 2015). Przepisy dotyczące ochrony środowiska, w tym jakości wód oraz emisji substancji do powietrza stanowią prawo zharmonizowane z systemem prawa wspólnotowego. Dyrektywa wiąże kraje członkowskie, do których jest skierowana, odnośnie wyniku w niej określonego, jaki powinien być osiągnięty przez kraj członkowski, pozostawia natomiast instytucjom narodowym swobodę wyboru formy i środków realizacji tego wyniku. Kraje członkowskie mogą narzucić własne, surowsze normy służące jeszcze lepszej ochronie środowiska, nie mogą jednak ustanawiać norm mniej restrykcyjnych od unijnych. Skuteczność dyrektywy nakładającej na kraj członkowski obowiązek podjęcia działania w określonym w dyrektywie kierunku byłaby ograniczona, gdyby jednostka (jako strona) nie mogła powołać się na dyrektywę przed sądem/organem kraju członkowskiego, ten zaś nie mógłby uwzględnić tej kwestii jako zagadnienia prawa wspólnotowego, a zatem za bezpośrednim stosowaniem dyrektywy przemawia również **zasada efektywności prawa wspólnotowego**.

W bieżącym postępowaniu zarzucamy Organowi naruszenie zapisów RDW „Substancje Priorytetowe” 2008/105/WE dla stężenia rtęci w biotach i wodach rzeki Odry pochodzących z produkcji energii elektrycznej w zlewni górnej i środkowej Odry oraz **naruszenie zasady pierwszeństwa stosowania przepisów ochrony środowiska** ponad wymaganiami dla

³³ Sentencja wyroku [WSA w Warszawie III SA/Wa 2219/05](#)

najlepszej dostępnej techniki (BAT) w postępowaniu środowiskowym wynikającym z przepisów artykułu 18 nowej dyrektywy IPPC (2010/75/WE) i analogicznie art.10 „starej” IPPC (2008/1/WE):

Normy jakości środowiska

*W przypadku, gdy norma jakości środowiska **narzuca bardziej rygorystyczne warunki** niż te osiągnięte przez zastosowanie najlepszych dostępnych technik, pozwolenie zawiera dodatkowe środki, bez uszczerbku dla innych środków, które mogą zostać podjęte w celu zapewnienia zgodności z normami jakości środowiska.*

Oraz artykułu 10 ust 3 RDW (2000/60/WE):

Łączone podejście dla źródeł punktowych i rozproszonych

(...)

*3. W przypadku gdy cel lub norma jakości, określone na mocy niniejszej dyrektywy, na mocy dyrektyw wymienionych w załączniku IX lub w zastosowaniu innego prawodawstwa wspólnotowego, wymaga **bardziej restrykcyjnych warunków** od wynikających z wykonania ust. 2, są ustalone odpowiednio bardziej restrykcyjne kontrole emisji.*

5. Brak wiążących zapisów w decyzji dotyczących podziemnego składowania dwutlenku węgla – w myśl zapisów dyrektywy 2009/31/WE

W raporcie środowiskowym na stronie 100 znalazł się krótki zapis, odnośnie budowy w przyszłości instalacji do sekwestracji dwutlenku węgla:

Nowe bloki będą przystosowane do produkcji ciepła w kogeneracji. Będą także gotowe do ewentualnego zabudowania w przyszłości instalacji wychwytywania dwutlenku węgla o ile byłaby ona wymagana (poprzez rezerwę terenu i przystosowanie rozwiązań technologicznych).

Instalacja do sekwestracji węgla obejmuje dwa elementy:

- instalację do wychwytywania dwutlenku węgla różnymi metodami – z reguły jest to zaawansowana instalacja chemiczna (np. RECTISOL pracująca w oparciu o wmywanie metanolowe)
- instalację do zatłaczania dwutlenku węgla w głębsze warstwy geologiczne, które są do tego przystosowane (ewentualnie instalacje do upłynniania i przygotowania do transportu CO₂)

W „Wyjaśnieniach” Inwestora temat ten został lekko rozwinięty, gdzie zasugerowano budowę takiej instalacji w przyszłości w przypadku wymogów prawnych lub konieczności ekonomicznej.

Te wyjaśnienia oraz fakt budowy instalacji pilotażowej przy elektrowni w Bełchatowie wskazują, że słów o sekwestracji węgla przy elektrowni w Brzeziu nie należy traktować w charakterze czysto deklaracyjnym, ale należy go rozpatrzyć w aspekcie środowiskowym.

Nowe bloki 5 i 6 będą emitowały (Aneks-2, tab. 13 str. 91) **ponad 10,2 mln ton dwutlenku węgla**. Aktualnie cena zakupu praw do emisji na giełdzie EEX w Lipsku wynosi ok. 15 EUR/tona. Ekspertzi zgadzają się z tym, że cele polityki ekologicznej Europy, w tym zmiany klimatu (El Nino, El Nina, globalne ocieplenie, raporty panelu IPCC) będą skutkować podniesieniem się ceny praw do emisji dwutlenku węgla przy drastycznym obciążeniu darmowych pakietów w ramach narodowych planów alokacyjnych. Niewykluczone, że cena w przyszłości wyniesie 30-40 EUR/tona CO₂.

Przedstawione przez nas dokumenty³⁴ źródłowe wskazują, że udział kosztów emisji CO₂ dla elektrowni węglowych może wynieść nawet 40%, przy czym od kwoty ok. 40 EUR/t CO₂ po roku 2020 budowa instalacji CCS (wychwytywania dwutlenku węgla) będzie opłacalna. Od kwoty 50 EUR/t CO₂ elektrownie na węgiel kamienny będą przegrywały rywalizację z elektrowniami gazowymi. Opracowanie to zwraca jeszcze uwagę na fakt, że po wybudowaniu w Polsce elektrowni jądrowych przejmą one (tak jak jest w Niemczech) razem z elektrowniami na węgiel brunatny rolę elektrowni systemowych, gdy elektrownie na węgiel kamienny oraz gazowe będą pełniły rolę instalacji szczytowych (gdyż łatwiej je wyłączyć niż wspomniane przedtem elektrownie). Powoduje³⁵ to, że **dla elektrowni na węgiel kamienny instalacja CCS będzie opłacalna już przy cenie uprawnień do emisji na poziomie 20 EUT/t CO₂**.

Z tego powodu należy już na etapie wydania pozwolenia środowiskowego dla bloków 5 i 6 wnikliwie przeanalizować, czy budowa dodatkowej instalacji do sekwestracji dwutlenku węgla wraz z jego składowaniem nie będzie powodowała ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko. W przypadku ryzyka zbytniego nasycenia wód podziemnych „agresywnym” dwutlenkiem węgla w wyniku podziemnego składowania lub groźby rozszczelnienia złoża należy w decyzji środowiskowej zabronić budowy takiej instalacji w przyszłości.

Taka analiza leży w interesie inwestora, który musi określić rentowność instalacji w okresie kilkudziesięciu lat oraz GRI, gdyż budując bloki trzeba wiedzieć, czy taka instalacja będzie podłączona. Dla otaczającego środowiska i postępowania ważne są też pytania o ewentualną lokalizację instalacji i związane z nią emisje (hałas, transport, substancje stwarzające groźbę awarii przemysłowej, np. zbiorniki tlenu lub metanolu).

W decyzji środowiskowej brak rozstrzygnięć w tej sprawie. Zgodnie z art. 8 dyrektywy³⁶ Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla decyzja w sprawie składowania powinna zostać

³⁴ <http://ste-silesia.org/ELO> --> /WestLB/ str. 40 (Merit Order)

³⁵ <http://ste-silesia.org/ELO> --> /WestLB/ str. 35 (dla roku 2020, średnie ceny paliwa))

³⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0114:0135:PL:PDF>

wydana po zasięgnięciu opinii Komisji Europejskiej i spełnieniu wymogów tej dyrektywy oraz odpowiednich zapisów RDW. Brak również analizy geologicznej dla składowania podziemnego. W raporcie mowa jest o tym, że brak wpływu inwestycji na stosunki geologiczno-hydrogeologiczne m.in. poprzez uszczelnianie placów i odpowiednie ujmowanie ścieków. Tym samym nie planuje (?) się odwiertów w przyszłości. Te sprawy wg naszej oceny powinny być rozstrzygnięte w decyzji już na tym, wczesnym etapie.

6. Data wydania decyzji – uwzględnienie UWAG I WNIOSKOW 5 naszego stowarzyszenia

W uzasadnieniu decyzji środowiskowej Organ stwierdził, że nasze stowarzyszenie pięć razy składało uwagi i wnioski do raportu oddziaływania na środowisko. Zajął też stanowisko do tych uwag.

Stan ten nie odbiega od rzeczywistości, zastanawia nas tylko fakt złożenia³⁷ przez nas UWAG I WNIOSKOW 5 dopiero w dniu **3 stycznia 2011 roku** poprzez wysłanie ich drogą elektroniczną do pani Ewy Szymańskiej z RDOS Opole oraz do pana Henryka Czecha z PGE ELO. Decyzja została wydana w dniu 30 grudnia 2010 roku. Decyzja została obwieszona na stronach BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony środowiska w Opolu w dniu 04 stycznia 2011 o godzinie 08:33 rano.

Istnieją więc poważne **wątpliwości co do jednoznacznego ustalenia daty wydania decyzji** środowiskowej a tym samym ustalenia zgodności decyzji z art. 107 kpa. Jest to poważne uchybienie formalne, gdyż oznacza, że decyzja została wydana na podstawie materiału dowodowego, który nie był przedłożony do wglądu innym stronom postępowania w trakcie postępowania dowodowego.

7. Nieprawidłowe poinformowanie społeczeństwa – strona 10-21 (uzasadnienia) decyzji

Wg naszej oceny społeczeństwo nie zostało poinformowane o przedsięwzięciu zgodnie z art. 33, 79 uoś, co mogło mieć wpływ szczególnie na postępowanie trans graniczne oraz na nikłe zainteresowanie lokalnej społeczności inwestycją.

Zarzucaamy Organowi:

a) naruszenie art. 33 uoś odnośnie informowania społeczeństwa m.in. o wszczęciu postępowania **bez zbędnej zwłoki**. Z uzasadnienia decyzji wynika, że wniosek przez Inwestora (z kartą informacyjną inwestycji) został złożony w dniu 27 lipca 2009 roku. Tymczasem społeczeństwo zostało poinformowane przez Organ (termin 21 dniowy)

³⁷ <http://ste-silesia.org/ELO/uwagi-5.pdf> napisane w dniu 2 stycznia 2011 (wysłałem 3 stycznia 2011 godz 20.51)

- w dniu 24 czerwca 2010 (do 22 lipca 2010)
- w dniu 24 sierpnia 2010 (do 20 września 2010)
- w dniu 28 września 2010 (do 22 października 2010)
- w dniu 23 listopada 2010 (do 15 grudnia 2010)

...czyli prawie rok po wszczęciu postępowania. W tym czasie Inwestor zdążył złożyć dwa opracowania dotyczące oddziaływania trans granicznego (z roku 2007 i 2009), raport oddziaływania na środowisko (16 lutego 2010) oraz wszcząć i zakończyć postępowania sprawdzające w kwestii zasadności objęcia raportu zakresem problematyki transgranicznego postępowania na środowisko.

Informowane były jedynie strony oraz PWIS, przez co organizacje ekologiczne, w tym z Republiki Czeskiej, które mają interes społeczny w monitorowaniu inwestycji, nie były o tym informowane. Brak też było informacji na tablicy ogłoszeń BIP Urzędu Gminy Dobrzeń z tego powodu, że teren inwestycji obejmuje też tereny zamknięte, o czym społeczeństwo nie było informowane. Z tego powodu organizacje ekologiczne nie mogły wiedzieć, że informacji o inwestycji należy szukać nie na stronach BIP gminy, gdzie planowana jest inwestycja, ale na stronach RDOS w Opolu.

Aktualnie na stronach BIP Organu jest zamieszczone ogłoszenie o postępowaniu trans granicznym dla **elektrowni jądrowej w Temelinie** (Republika Czeska, przy granicy z Austrią). Skoro elektrownia jądrowa, która emituje mniej substancji do powietrza od elektrowni konwencjonalnej i nie leży przy granicy z Polską zasługuje na postępowanie trans graniczne, to naprawdę trudno zrozumieć, dlaczego Inwestycja PGE nie została skonsultowana z Republiką Czeską, w tym przekazane przez inwestora opracowania modelowania CALPUFF z roku 2007 i 2009. Chcemy w tym miejscu zwrócić uwagę, że analogiczne działanie strony niemieckiej w sprawie elektrowni na paliwa RDF w Schwedt nad Odrą (informacja o wydanej decyzji została przekazana Polsce dopiero po uprawomocnieniu się decyzji) spotkało³⁸ się z reakcją Ministerstwa Środowiska. **Elektrownia węglowa w Lubmin**³⁹ (nad Bałtykiem, ok. 90 km od polskiej granicy) była zgłoszona stronie polskiej w ramach Konwencji z Espoo.

Być może w ramach postępowania transgranicznego oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa udałoby się poprawić najbardziej rażące błędy w tym postępowaniu:

- wyliczenia transgranicznego oddziaływania na środowisko jedynie dla wariantu wnioskowanego (decyzja str. 94), gdy tymczasem zgodnie z art. 66 ust 1 pkt. 6 ooś należy przeprowadzić taką analizę także dla racjonalnego wariantu alternatywnego

³⁸ <http://orka2.sejm.gov.pl/Iz6.nsf/main/17AF0C80> (odpowiedź podsekretarza stanu w MOS Macieja Trzeciaka na interpelację poselską)

³⁹ Obwieszczenie RDOS w Szczecinie:

http://szczecin.rdos.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=52:w-sprawie-budowy-elektrowni-opalanej-wglem-kamiennym-w-lubminie-niemcy&catid=55:archiwum&Itemid=41

(np. dla 4 nowych bloków fluidalnych zgodnie z danymi z tabeli 37 ze strony 28 Aneksu-2).

- brak przedstawienia depozycji pyłu, w tym mikropyłu PM10 i PM2,5, gdy wiadomo, że pył ma największy wpływ na transgraniczny transport metali ciężkich.
- uznanie, wbrew panującej w dolinie Odry różnicy wiatrów, że największy wpływ instalacji na środowisko będzie występował w południowo-zachodniej części Polski (co by sugerowało przewagę wiatrów z kierunków NE-ENE (strona 94 decyzji)
- brak wyliczeń dla mocy 2x900 MW dla modelu z roku 2007 (będącego podstawą dla decyzji PWIS o nieprzeprowadzeniu postępowania transgranicznego)

b) informowanie społeczeństwa niezgodnie z art. 3 ust.1 pkt. 11d o.o.s z powodu braku wystarczającej informacji na miejscu inwestycji, tj. w Gminie Dobrzeń.

Z wymienionych powyżej 4 terminów prawidłowego poinformowania społeczeństwa przez RDOS w Opolu jedynie termin pierwszy (24 czerwca 2010 roku) został w sposób prawidłowy obwieszczony **zarówno** w miejscu inwestycji jak i na stronach BIP Urzędu Gminy Dobrzeń. Na stronach BIP urzędu gminy (<http://www.bip.dobrzeń.wielki.pl/>) do dziś wisi⁴⁰ „Obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu„ (pisownia oryginalna) obwieszczenie z dnia 24 czerwca 2010 roku. Brak za to jakichkolwiek informacji o trzech następnych obwieszczeniach między sierpniem a listopadem 2010 roku. Dlatego, wobec braku dowodu przeciwnego, nie możemy uznać, że społeczeństwo zostało w sposób prawidłowy poinformowane o postępowaniu, w tym o dokumentach mających bezpośredni wpływ na kształt decyzji środowiskowej, tj. Aneksu-2 do raportu oraz opinii PWIS z 3 grudnia 2010 roku.

Na stronie poświęconej inwestycji przygotowanej⁴¹ przez inwestora brak jest informacji o postępowaniu środowiskowym lub o dokumentacji tego postępowania. Wręcz odwrotnie – ze strony można odnieść wrażenie, że wszystkie sprawy formalne zostały już dawno załatwione a teraz głównym problemem są postępowania przetargowe związane z wyborem GRI czy prawami wyburzeniowymi.

W tym miejscu musimy stwierdzić, że inwestycje „spalarniowe” o wiele mniejszej skali jak np. budowa spalarni odpadów komunalnych w Szczecinie (<http://egos.pl>), Białymstoku (<http://www.czystaenergia.bialystok.pl/>) lub Krakowie (<http://ekospalarnia.pl>) są o wiele bardziej otwarte dla społeczeństwa – na bieżąco informuje się społeczeństwo o postępowaniu, zamieszcza się skany dokumentów i decyzji środowiskowych a także raporty o.o.s.

⁴⁰http://www.bip.dobrzeń.wielki.pl/bip/php/strona.php?bip=bip_dobrz&id_dzi=1&lad=a&id_dok=771&id_me n=75&powrot=1&slowo_szuk=&archiwum_szuk=&gdzie_szuk=

⁴¹ <http://www.blok5i6.opole.pl/>

8. Warianty technologiczne i lokalizacyjne – strony 65-70 decyzji

Na stronach 65-70 decyzji przytoczono obszernie wyjaśnienia – analizę techniczno-wyboru wariantu alternatywnego dla inwestycji. Jednakże te wyjaśnienia **nie były dostępne** dla społeczeństwa. Cytowany na stronach 65-70 decyzji opis możliwych wariantów technologicznych był przedstawiony w „Wyjaśnieniach-3” Inwestora w listopadzie 2010 roku, w tym samym czasie, co został złożony Aneks-2 do raportu środowiskowego. W raporcie środowiskowym a także w aneksie do niego te wyjaśnienia nie zostały zamieszczone. W raporcie w rozdziale 8.1 (str. 122) w bardzo skrótowy sposób przedstawiono warianty technologiczne. Poniżej przytoczymy treść rozdziału 8.1 bez podrozdziałów:

8.1. Warianty technologiczne

Na etapie prac koncepcyjnych sprawdzono możliwość zastosowania w PGE Elektrowni Opole S.A. między innymi następujących technologii wytwarzania energii elektrycznej:

- *elektrownia jądrowa,*
- *elektrownia z turbiną gazową (turbina gazowa lub blok gazowo – parowy),*
- *elektrownia w turbinę na gaz syntetyczny (IGCC),*
- *elektrownia konwencjonalna (kotły pyłowe lub kotły fluidalne).*

Budowa elektrowni jądrowej, elektrowni z turbiną gazową oraz bloku IGCC były rozpatrywane pod względem możliwości lokalizacyjnych, zagospodarowania odpadów i konkurencyjności ekonomicznej. Okazały się one mniej atrakcyjne ekonomicznie od technologii węglowych.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, że w PGE Elektrowni Opole S.A. są eksploatowane konwencjonalne bloki energetyczne będące najbardziej rozpowszechnioną i stosowaną technologią wytwarzania energii elektrycznej do dalszych analiz technicznych wybrano budowę dwóch konwencjonalnych bloków energetycznych o mocy 800 - 900 MW.

Poniżej przedstawiono dwie najbardziej rozpowszechnione technologie spalania węgla możliwe do zastosowania w nowych blokach energetycznych Elektrowni Opole S.A.:

-kocioł pyłowy, (więcej w podrozdziale 8.1.1)

-kocioł fluidalny.(więcej w podrozdziale 8.1.2)

Z tekstu wynika, że Inwestor posiadał już gotowe opracowanie takich wariantów, których jednak nie zdecydował się upublicznić. Z rozdziału 8.1 wynika, że kocioł pyłowy jest wariantem wskazanym do realizacji a kocioł fluidalny (na węgiel kamienny) racjonalnym wariantem alternatywnym (art. 66 ust. 1 pkt 5a ooś). Z tego rozdziału nie można jednak wywnioskować, dlaczego uznano wariant z kotłem pyłowym za wariant najkorzystniejszy dla środowiska (art. 66 ust. 1 pkt 5b ooś). Być może ma rację Inwestor twierdząc, że w

porównaniu z kotłami fluidalnymi kocioł pyłowy jest korzystniejszym wariantem dla środowiska (np. z uwagi na lepszą jakość UPS), jednak brak jakiegokolwiek porównania do innych wymienionych w rozdziale 8.1 technologii, w tym np. gazowych. Zostały wymienione jedynie aspekty ekonomiczne (moc jednostkowa jednego bloku, cena paliwa). Takie argumenty, w niczym nie umniejszając ich roli w procesie decyzyjnym, nie są jednak argumentami dla postępowania środowiskowego, gdyż **głównym celem tego postępowania jest zagwarantowanie jak najmniejszego negatywnego oddziaływania na środowisko** a celem drugorzędym jest **zagwarantowanie zastosowania najlepszej dostępnej techniki BAT**. Tymczasem w rozdziale 8.1 takiej analizy brak w stosunku do technologii gazowych czy zgazowujących.

Te argumenty pojawiły się jedynie w wyjaśnieniach w korespondencji między Inwestorem na STE Silesia. Społeczeństwo miało utrudniony dostęp do tej wymiany argumentów mimo stworzenia przez nas specjalnej strony tematycznej. Link do tej strony nie był podany w obwieszczeniach RDOS w Opolu kierowanych do społeczeństwa, nie był też podany na stronie Inwestora poświęconej inwestycji, można więc uznać, że ta informacja nie była przeznaczona dla społeczeństwa a jedynie dla strony.

Organ nie zajął stanowiska w tej sprawie. W uzasadnieniu decyzji na stronach 65-69 przytoczono wyjaśnienia Inwestora, na stronie 70 nasze pytania, jednak w stanowisku organu do tej części uwag i wniosków na stronie 71 decyzji nie ma rozstrzygnięcia, czy organ podtrzymuje nasze zarzuty wobec braku innych wariantów czy jednak uznaje wyjaśnienia Inwestora za wystarczające. Decyzja nie określa, czy wskazany przez STE Silesia i powtórzony na stronie 70 decyzji wariant polegający na budowie układu gazowo-parowego (sprawność do 58%, brak UPS, brak potrzeby budowy IOS dla tlenków siarki i pyłu) uznaje za wariant najkorzystniejszy dla środowiska w myśl art. 66 ooś.

Należy też w tym miejscu wskazać, że analizy oddziaływania transgranicznego przygotowane przez inwestora nie były robione dla wariantów, w tym dla wariantu najkorzystniejszego dla środowiska oraz racjonalnego wariantu alternatywnego a tylko dla wariantu wskazanego do realizacji. Tabela 47 na stronie 201 raportu pokazuje wyniki dla wariantu „0” (stan istniejący dla roku 2007) oraz dla wariantu preferowanego z i bez emisji dotychczasowych bloków 1-4.

Dla wariantu polegającego na budowie 4 dodatkowych bloków fluidalnych (taki wariant był wskazany w Aneksie-2) po 450 MW każdy lub dla bloku gazowo-parowego **nie były robione obliczenia transgraniczne**.

W związku z tym należy uznać, że w kwestii potencjalnego oddziaływania transgranicznego dla przedstawionych wariantów (art. 66 ust 1 pkt. 6 ooś) oraz w opisie wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (art. 66 ust 1 pkt. 5b ooś) decyzja została wydana z naruszeniem art. 80 ust 1 punkty 1-4, gdyż zarówno z

- opinii PZIS („brak uwag”); (art. 80 ust. 1 pkt. 1 ooś)
- raportu środowiskowego (rozdział 9.1.8); (art. 80 ust. 1 pkt. 2 ooś)

- wzięcia pod uwagę wyników konsultacji społecznych (str. 70-71 decyzji); (art. 80 ust. 1 pkt. 3 ooś)
- materiałów dotyczących postępowania transgranicznego (załącznik 18 do raportu) ; (art. 80 ust. 1 pkt. 4 ooś)

nie wynika, by w/w materiał dowodowy mógł być podstawą do wydania decyzji środowiskowej. Warianty najkorzystniejsze dla środowiska nie zostały opisane, racjonalny wariant alternatywny nie został oceniony transgranicznie a Organ podczas postępowania nie zajął stanowiska do dyskusji wynikłej między stronami w tej sprawie.

9. Emisja liniowa pyłu węglowego w Opolu – punkty I 2.2.27 oraz II.5 decyzji

W uzasadnieniu decyzji (strony 32-37 decyzji) Organ stwierdził, że z uwagi na wskaźnikowe szacunki emisji pyłu podczas przewozu węgla otwartymi węglarkami przez teren Miasta Opola w Programie⁴² Ochrony Powietrza dla strefy Opolskiej (POP2009) Inwestor zostanie w niniejszej decyzji zobowiązany do przedłożenia najpóźniej w ciągu 18 miesięcy przed oddaniem bloku 5 programu monitoringu ochrony powietrza (punkt II.5 decyzji) a w przypadku stwierdzenia pogorszenia jakości powietrza w mieście na skutek zwiększenia stężenia pyłu PM10 Inwestor ma w ciągu 38 miesięcy od chwili oddania do użytkowania bliku 6 przedstawić Organowi program działań organizacyjnych i technicznych, mających na celu ograniczenie emisji (decyzja, punkt I 2.2.27)

Zapisy te są dla nas niezrozumiałe. Czym kierował się Organ, ustalając takie a nie inne terminy? Wg naszej oceny Inwestor miał wiele czasu, by przeprowadzić monitoring, gdyż bloki 1-4 funkcjonują od lat a Inwestor nie zamierza zmieniać typu wagonów ani sposobu ich rozładunku. POP2009 został uchwalony w roku 2009 i jest wpisany do Dziennika Urzędowego Województwa Opolskiego. Prace nad nim były jawne, gdyby Inwestor nie zgadzał się z przedstawionymi w tym dokumencie szacunkami pylenia komunikacyjnego (79 ton pyłu PM10 na każde milion ton węgla transportowanego przez strefę opolską rocznie) to mógł wnieść swoje uwagi i wnioski i te wyliczenia podważyć. Z POP2009 wynika, że w centrum Opola, ograniczonym od wschodu linią kolejową, którą podążają pociągi do elektrowni, już dziś stan powietrza jest niezadawalający⁴³ (powyżej 40 µg PM10/Nm3 w ciągu roku) a w rejonie wiaduktu kolejowego przy ulicy Ozimskiej z powodu hałasu i pyłu ma być wprowadzona pierwsza w mieście strefa ograniczonego użytkowania⁴⁴.

Tymczasem Organ w swej decyzji chce najpierw zezwolić inwestorowi na pogorszenie jakości powietrza w mieście, a dopiero kilka lat po zakończeniu inwestycji (około roku 2020) Inwestor miałby przedstawić program naprawczy, rozłożony zapewne w realizacji na wiele lat.

⁴² <http://ste-silesia.org/opole/POP2009.pdf>

⁴³ <http://ste-silesia.org/opole/POP2009.pdf> str.157

⁴⁴ Plan Ochrony Środowiska dla Miasta Opola, 2009, str. 32

Taka decyzja organu stawia po znakiem zapytania Program⁴⁵ Ograniczania Niskiej Emisji w Opolu (PONE2010), gdyż wieloletnie działania miejskie, które będą kosztować budżet miasta kilka milionów PLN doprowadzą do ograniczenia ilości emisji pyłu w mieście o ok. **130 ton**, gdy oszacowane w POP2009 zwiększenie transportu węgla o 4 mln ton zwiększy zapylenie o ok. **279 ton rocznie**. Wg naszej oceny:

- zapisy w decyzji zamykają drogę do postępowania kompensacyjnego w myśl art. 225 i 226 poś, gdyż Inwestor otrzymał praktycznie do roku 2020 zwolnienie z potrzeby ograniczania niskiej emisji w mieście.
- Z decyzji ani z raportu nie wynika, jak wysoka jest emisja liniowa z tego źródła i czy ta emisja ma negatywny wpływ na środowisko – w tym na zdrowie mieszkańców miasta.
- Podjęto arbitralną decyzję bez wyliczeń, które wg naszej oceny powinien przeprowadzić Inwestor.
- Uznano, że argumenty ekonomiczne Inwestora mają w tym wypadku pierwszeństwo nad uzasadnionymi argumentami ekologicznymi przeciw takiej formie przewożenia węgla.
- W naszych UWAGACH I WNIOSKACH 5 wskazaliśmy, że twierdzenia Inwestora, że nie istnieją na rynku krajowym systemy plandekowania gdyż „nie ma takiego zapotrzebowania”, nie są prawdą.

10. Stopień odsiarczania – niezgodność z BAT oraz z art. 30 ust. 3 dyrektywy IPPC 2010/75/WE

Zgodnie z art. 143 poś instalacje, które wymagają uzyskania pozwolenia zintegrowanego, muszą zostać przyrównane do najlepszej dostępnej techniki (BAT) opisanej w europejskich⁴⁶ dokumentach referencyjnych BREF. W naszych uwagach (decyzja, str. 30-31) wskazaliśmy na dosyć niski stopień odsiarczania nowych bloków 5-6 a także istniejących bloków 1-4.

W nowej, uchwalonej⁴⁷ 24 listopada 2010 roku dyrektywie IPPC nr 2010/75/WE w sprawie emisji przemysłowych, wszystkie instalacje oddane do użytku po 7 stycznia 2014 roku (tak więc i bloki 5 i 6 PGE Elektrowni Opole) muszą być użytkowane zgodnie z tą dyrektywą.

Zgodnie z art. 30 ust 3 dyrektywy w połączeniu z załącznikiem V część 5 pkt.2 dla obiektów energetycznego spalania o mocy powyżej 300 MW, spalających węgiel kamienny **stopień odsiarczania musi wynieść przynajmniej 97%**. Zgodnie z tabelą 13 na stronie 91 Aneksu-2

⁴⁵ <http://ste-silesia.org/opole/PONE2010>

⁴⁶ <http://eippcb.jrc.es/reference/>

⁴⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:PL:PDF>

elektrownia w blokach 5 i 6 zamierza spalić 4084000 mln ton węgla o zawartości siarki 0,75%.

Zgodnie z tym:

- Ilość węgla: 4 084 000 ton
- 0,75% S = 30633,75 ton S
- 3% dozwolonej emisji S = 913,01 ton S rocznie
- 913 ton S = 1838 ton SO₂ w wyniku spalania (S:O₂ → 32:16*2)

Oznacza to, że bloki 5 i 6 Elektrowni Opole mogą emitować do atmosfery maksymalnie 1838 ton SO₂ rocznie a nie 3813 ton, jak zapisano w Aneksie-2 dla wariantu preferowanego. Emisja na poziomie 3813 ton oznacza sprawność instalacji odsiarczania na poziomie 93,7% co nie jest zgodne z art. 30 ust 3 dyrektywy a tym samym **nie jest zgodna z BAT dla instalacji energetycznego spalania powstałych po 7 stycznia 2014 roku.**

Zmiana systemu odsiarczania niesie z sobą zwiększenie powstawania odpadów gipsowych oraz zużycia sorbentów, co powinno zostać ujęte zarówno w projekcie technicznym, jak i raporcie a także decyzji środowiskowej.